

Oummu rääst raaj -hankkeen alustavia tuloksia ja jatkohankkeen hankesuunnitelman esittely

Sivistyslautakunta 17.06.2026
307/00.01.05/2024

Valmistelijä Projektipäällikkö, sivistysjohtaja

Inarin kunnan sivistystoimessa on ollut syksystä 2024 alkaen käynnissä Interreg Aurora -rahoitteinen hanke Oummu rääst raaj – People cross the borders, jonka tavoitteena on vahvistaa koltansaamen kielen, kulttuurin ja identiteetin asemaa sekä lisätä rajat ylittävää yhteistyötä Suomen ja Norjan koltansaamelaisalueilla. Hanke toteutetaan yhteistyössä Norjan Etelä-Varangin kunnan kanssa.

Hankkeen aikana on järjestetty kaksi koltansaamelaisten perheleiriä, seminaari koltansaamelaisten kulttuurista, historiasta ja psykososiaalisesta tuesta sekä useita pienempiä yhteisötapahtumia Suomessa ja Norjassa. Tapahtumissa on vahvistettu koltansaamelaisten yhteisöllisyyttä, sukupolvien välistä kulttuurista jatkuvuutta sekä yhteyksiä rajan molemmin puolin. Hanke on tuottanut lyhytelokuvan Mon leäm sä'mmlaž – I am a Skolt Saami, joka esitettiin Skábmagovat-elokuvafestivaalilla osana Show Sámi Spirit -esitystä. Lisäksi hanke on ollut mukana toteuttamassa ”*VR Technologies and Skolt Saami Heritage*” taide- ja kulttuuriperintöprojektia, jossa koltansaamelaisten perinteisiä asuinalueita, esineistöä, kieltä ja perinteitä tehdään näkyväksi virtuaalitodellisuuden keinoin.

Hankkeen merkittävimpiin tuotoksiin kuuluvat kaksi koltansaamenkielistä, lapsille suunnattua kirjaa sekä uudet, paljon kaivatut oppimateriaalit, jotka on otettu varhaiskasvatuksessa ja koulussa myönteisesti vastaan. Materiaalit tukevat koltansaamen kielen käyttöä arjessa ja tarjoavat konkreettisia välineitä kielen näkyvyyden ja käytön lisäämiseen lasten ja nuorten oppimisympäristöissä. Lisäksi hanke toteuttaa yhteistyössä Saamelaisalueen koulutuskeskuksen kanssa kaikille avoimen koltansaamen kielen alkeiskurssin. Kurssi mahdollistaa koltansaamen kieleen tutustumisen ajasta ja paikasta riippumatta sekä suomen että norjan kielellä. Kurssi julkaistaan kesällä 2026.

Hankkeessa on osallistettu laajasti koltansaamelaista yhteisöä, hankekumppaneita ja sidosryhmiä. Toimintaa on suunniteltu ja toteutettu yhteistyössä yhteisön, kuntien, kulttuuritoimijoiden, museoiden, koulutusorganisaatioiden ja muiden asiantuntijatahojen kanssa. Osallistava toimintatapa on vahvistanut hankkeen yhteisölähtöisyyttä ja tukenut sitä, että hankkeen tuotokset vastaavat todellisiin tarpeisiin.

Hanke on edennyt rahoituspäätöksen ja hankesuunnitelman mukaisesti ja jatkuu 31.8.2026 saakka. Tällä hetkellä hankkeen henkilöstö toteuttaa hankkeen loppuvaiheen aktiviteetteja, kokoaa tuloksia, viimeistelee tuotoksia sekä valmistele hankkeen loppuraportointia.

Hankkeen rahoituspäätöksessä työpakettiin 1 on sisällytetty tiekartan laatiminen rajat ylittävälle koltansaamen kieli- ja kulttuurikeskukselle sekä jatkohankkeen valmistelu kieli- ja kulttuurikeskuksen toteuttamiseksi. Nämä toimenpiteet muodostavat keskeisen osan hankkeen loppuvaiheen työtä ja luovat pohjaa koltansaamen kielen ja kulttuurin pitkäjänteiselle, rajat ylittävälle kehittämiselle.

Esittelijä Sivistysjohtaja Ilkka Korhonen

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää

1. merkitä tiedoksi hankkeen tähänastiset tulokset
2. viedä jatkohankkeen suunnitelman lähetekeskusteluun.

Päätös